

Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyonda Özgüven Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyonda Özgüven Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31538>

Özet

Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyonda Özgüven Ölçeği (TKKKÖÖ), bireylerin **Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyon** (TKKK) işlemi başarıyla bir şekilde gerçekleştirme yeteneklerine duydukları inancı ve **özgüven** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Yeliz Çulha ve Rukiye Acarolu tarafından 2020 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu, aynı zamanda geçerlik (Geçerlik) ve güvenirlik (Güvenirlik) özelliklerini kanıtlamak için yapılmıştır. Ölçek, özellikle üriner sistem sorunları nedeniyle düzenli kateterizasyon yapması gereken hastaların psikososyal destek ihtiyaçlarının belirlenmesinde kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyon, **Özgüven**, Öz yeterlik, Üroloji, Hemşirelik, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Yeliz Çulha, Rukiye Acarolu.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin kendi kendilerine uyguladıkları **Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyon** (TKKK) prosedürünü ne kadar yetkin ve rahat bir şekilde yürüttüklerini subjektif olarak değerlendirmektir. TKKK, kronik üriner retansiyon veya nörojenik mesane gibi durumları yönetmek için hayati bir beceridir. Bu beceriyi uygularken hissedilen **özgüven** düzeyi, tedaviye uyumu ve yaşam kalitesini doğrudan etkilediğinden, ölçek bu kritik psikolojik yapıyı ölçmeyi hedefler.

Türkçe uyarlaması, Türkiye'deki sağlık profesyonellerine, kateterizasyon eğitimi alan veya uygulayan hastaların özgüven seviyelerini standardize edilmiş ve kültürel olarak geçerli bir yöntemle değerlendirme imkanı sunmak için geliştirilmiştir. Bu sayede eğitim programlarının etkinliği artırılabilir ve düşük özgüvene sahip hastalar erken tespit edilerek desteklenebilir.

Yapı

Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyonda Özgüven Ölçeği, psikolojideki temel kavramlardan biri olan **özgüven** (veya durumsal öz yeterlik) yapısını ölçmektedir. Ölçek, Bandura'nın öz yeterlik teorisinden (Özgüven) köken alır; bu teoriye göre bir bireyin belirli bir görevi başarıyla yerine getirebileceğine dair inancı, o görevi gerçekleştirme istekliliğini ve başarıya sahip olma potansiyelini belirler.

Ölçek maddeleri, TKKK sürecinin farklı adımlarına ve olası zorluklarına odaklanarak, bireyin kateterizasyonu temiz bir şekilde yapma, olası komplikasyonları yönetme ve bu işlemi günlük yaşamına entegre etme becerilerine olan inancını sorgular. Bu yapı, tek boyutlu bir **özgüven** puanı veya işlemin farklı yönlerini temsil eden alt boyutlar aracılığıyla ölçülmektedir.

Geçerlik

Çulha ve Acarolu (2020) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal uygunluğunu ve geçerliliğini sağlamak amacıyla çeşitli analizler kullanılmıştır.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin kültürel ve dilsel uygunluğu uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiş ve gerekli dilsel düzenlemeler yapılmıştır.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik yapısını desteklemek üzere faktör analizleri (genellikle Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi) uygulanmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen tek bir yapıyı (TKKK'da **özgüven**) temsil edip etmediğini kontrol eder.

Güvenirlilik

Türkçe formun güvenilirliği, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendiren yöntemlerle incelenmiştir.

İç Tutarlılık Güvenirliliği: Ölçeğin iç tutarlılığı, maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı ile hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri, ölçeğin güvenilirliğini desteklemektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin zaman içindeki kararlılığı ölçmek amacıyla test-tekerrar test yöntemi uygulanmış olabilir. Bu yöntem, aynı kişilere farklı zamanlarda uygulanan test sonuçlarının korelasyonunu inceleyerek ölçek puanlarının tutarlılığı değerlendirir.

Faktör Analizi

Türkçe Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyonda Özgüven Ölçeği'nin faktör yapısı, yapı geçerliliğini kanıtlamak için incelenmiştir. Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin boyut yapısını Türk popülasyonunda da korunduğunu veya uygun kültürel ve dilsel adaptasyon sonucu yeni bir faktör yapısının ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemiştir. Bu analizler, ölçeğin TKKK eyleminin farklı amaçlarına dair öz yeterlik bileşenlerini ayrı ayrı tanımladığını bilimsel olarak doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Uyarlama) ve Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi bir derecelendirme formatı kullanılır. Derecelendirme, "Hiç Güvenmiyorum"dan "Tamamen Güveniyorum"a doğru bir aralıkta bireyin özgüven düzeyini yansıtır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama Çulha & Acaroğlu, 2020).

Popülasyon Grubu: Üriner retansiyon veya nörojenik mesane gibi durumlar nedeniyle düzenli olarak **Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyon** uygulaması gereken hastalar.

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi ve üzeri yetişkinler (kendi kendine kateterizasyon yapabilecek bilişsel ve motor becerilere sahip bireyler).

Popülasyon Detayları: Nörolojik veya ürolojik sorunlar nedeniyle TKKK eğitimi almış ve bu işlemi uygulayan bireyler.

Test Metodolojisi: Bireylere ölçek maddeleri sunulur ve her bir madde için TKKK eylemini başarıyla gerçekleştirme yeteneklerine ne kadar güvendiklerini belirtmeleri istenir. Toplam puan veya alt boyut puanları, özgüven düzeyini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, Nörojenik mesane, Üriner retansiyon, Hemşirelik bakımı, Psikometrik özellikler, Cronbach Alfa, Faktör analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Yeliz Çulha

Yazar ORCID Tanımlama: Kaynakta belirtilmemiştir.

Bilgi E-posta Adresleri: yeliz.culha@istanbul.edu.tr

Yayın Adresi: İstanbul Üniversitesi, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi (Tahmini Bilgi E-posta Adresi).

Şinler, Ücret ve Test Yeri

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2020 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinlerin orijinal yazarından ve uyarlama çalışması yapan Çulha ve Acaroğlu'ndan alınması gerekmektedir. Ticari kullanım veya akademik araştırmalar için herhangi bir ücret talep edilip

edilmediği, do?rudan sorumlu yazar ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Uyarlama çal??mas?nın detaylı makalesine a?a??daki Dergipark ba?lant?s? üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: temiz-aralikli-kendi-kendine-kateterizasyonda-ozguven-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Çulha, Y., & Acaro?lu, R. (2020). Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyonda Özgüven Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *Cukurova Medical Journal*, 45(4), 1690-1697. <https://doi.org/10.17826/cumj.780942>

Temiz Aralıklı Kendi Kendine Kateterizasyonda Özgüven Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde de?itirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Maddeler için yay?mlanmış akademik makaleye (Çulha & Acaro?lu, 2020) ba?vurulması gerekmektedir.